

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 5.— Núm. 198.— Diumenge 29 de Maig de 1904.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi á la organisió interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia's pleits y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establent que la reserva regional forosa presti servei tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Assamblea Catalanista

Heusquíls acorts y las bases que s'aprobaron en l'Assamblea que tingué lloc á Barcelona's días 22 y 23 del present mes:

DECLARACIÓ

1. L'accio social del Catalanisme, y per tant, l'accio que realisa l'Unió Catalanista, és una accio nacionalista.

2. Essent nacionalista l'accio que al nostre poble realisa l'Unió, tenen lo dret y'l dever de cooperarhi tots los catalans moguts per las aspiracions del nacionalisme catalá, qualsevolga que sia llur pensar y sentir en materias religiosas, políticas y socialistes.

3. Las Bases transitorias de las Assambleas no són més que la *transició* necessaria de l'actual al nou règim dins'triperiode constituyent de la Catalunya autònoma, haventse de deixar a la sobiranía de Catalunya la concreció del pensar nacional en tot lo que per endavant no pot ni deu definir lo Catalanisme.

Base 1.^a

L'Assamblea, tenint en compte que's elements constitutius de la població de Catalunya de formació particularista són los que li han donat caràcter propi y han afermat y conservat las institucions diferencials, y que en sa conseqüència convé a la característica de la Nacionalitat catalana lo predomini d'ells sobre's altres elements de que's compón, declara:

Primer. Que deu procurarse per tots los medis possibles fer naixir y mantenir robusta en tothom l'idea de que l'individuu ha de posar-se en condicions de que ab las solas energies pugui atendre a la seva vida y respondre a las sevas necessitats de perfeccionament moral y material; cercant protecció en las entitats socialistes dins las que l'individuu foradament se troba, solament en lo periode del seu desenrotllo pera adquirir aquae las condicions.

Segon. Que deu procurar aixis mateix, y com a conseqüència de lo anterior, que prevalguin las tendencias al treball en l'agricultura, indústria y comerç, bases veritables de la riquesa moral y material dels pobles y conreu de la ciència fomentadora d'aquestas fonts de riquesa; y que decaiguin los empleos y professioms que subsistència depèndex exclusivament de la comunitat.

Tercer. Que deu inspirar-se tota legislació referent a l'ordre social y del treball en lo principi de la major reducció possible de l'intervenció de l'Estat, y del predomini de la regulació d'un y l'altre per las relacions que estableixin los individuus y las associacions nasquias de sa agrupació lliure.

Quart. Que deu procurarse retenir a las comarcas rurals la població agrícola, evitant sa emigració als centres de producció industrial, a fi d'impedir la gran acumulació ciutadana, causa principal del malestar moral y materials dels pobles.

Base 2.^a

L'Assamblea, tenint en compte que'l primer dret de l'home és lo dret a la vida, y que aqueix dret està estretament ligat ab lo treball, y que, en sa conseqüència, lo treball deu exercutar en un medi apropiat y ha d'encloure tot lo necessari pera que'l dret a la vida fassi efectiu en l'home y pugui aquest adquirir lo desenrotllo armònic del ser, tant en l'ordre econòmic o material, com en l'intellectual y moral, declara:

Primer. Que s'hán d'excloure totes las explotacions econòmiques que tendeixen a encarir o a malejar los elements necessaris a la vida, tant en l'alimentació, com l'habitació y vestir.

Segon. Que ha de procurarse ai-

xís mateix la conservació y perfecció de la vida en tothom, pera que aquesta, aixis en las condicions generals com en las condicions especials del treball, se desenrotlli en las circunstancies més favorables pels individuos, y que s'estableixin tots los medis que sian garantia d'aquella conservació y protecció aixís en higiene com en prevenció d'accidents desgraciats.

Tercer. Que especialment ha de procurarse la conservació y perfecció de la vida en los sers débils, fent que las condicions del treball sian establertas de manera que no'n resultin perjudicats las donas, los noys y demés individuus perpètua o accidentalment febles, y especialment que no'n sufreixi perjudici la gestació y la maternitat.

Quart. Que'l treball asseguri a l'individuu la conservació y desenrotllo de sa vida en cas d'inutilitat, ja sia per incapacitat accidental o perpètua nascuda d'accidents del mateix treball y que'l asseguri també en los cassos d'orfandat y invalidesa per qualsevol causa que sia.

Quint. Que en l'organisió social del present, lo capital té'l dever de concorre a tot lo que sia necessari, perquè dins de la colectivitat s'assegurin las mellors condicions de conservació y perfecció de la vida dels individuus, y'l desenrotllo armònic del seu ser en tots los ordres y que, en sa conseqüència, també té'l dever social de promoure y cooperar a totes las obras que s'encaminin a aquests fins y assegurin la preventió y remey d'accidents y invalidesas, y'l toment de fins mora's, intel·lectuals y artístichs.

Base 3.^a

L'assamblea, tenint en compte que las afinitats de vida enforteixen los llaços de solidaritat, y que en sa conseqüència'l treball engendra agrupacions humanas que representan una forsa social que té drets y devers, y entre ells los d'actuar armònicament ab las demés forses socials en las funcions de la colectivitat en que viu, pera lo qual ha de tenir los medis apropiats pera desenrotllar la seva activitat, declara:

Primer. Que las associacions nasquias de l'affinitat que dona'l treball, lo mateix que las demés associacions nasquias de las afinitats de la vida, són entitats naturals ab perfecta personalitat jurídica, ab drets y responsabilitats socials; que dins de sa perfecció han de tenir representació en los organismes administratius y polítichs del municipi, la comarca y la nacionalitat.

Segon. Que las associacions nasquias de l'affinitat de formas de vida que's troban en contacte en determinadas funcions socials, deuen tenir per finalitat inmediata la lliure y armònica regulació de ditas funcions socials; aixís com la protecció y perfecció de la vida dels individuos y'l progrès social; y per això han de tendir a desenrotllar l'instrucció y educació social y colletiva a multiplicar las funcions de cooperació y al foment d'institucions que tingan per objectiu determinades finalitats socials, com Bossas de treball, Caixas d'estalvis, de retiro y altres semblants.

Tercer. Que lo mateix en las relacions d'associacions nasquias de formas de vida distintas, que en las d'individuus de diferent funció social, ha de procurarse en tots los actes de la vida la més franca comunicació entre tots los estaments.

Quart. Que s'afavorirán y sometarán las institucions cooperativas obreras de producció, consum y crèdit.

Base 4.^a

L'assamblea, tenint en compte que las relacions nasquias per rahó del treball, encara que afectin a altres elements socials, deuen ésser lliures y equitatives, y que pera arribar a

n'aquest fi deuen posar-se en condicions de que aque la llibertat y equitat no sian perturbadas materialment ni moralment, declara:

Primer. Que las relacions contractuals nascudas del treball, sian individuials o colectivas, deuen ser asseguradas y protegidas per comissions y tribunals arbitrais formats pels elements que's posin en relació de contracte, sense predomini de cap de les parts.

Segon. Que'l compliment de las relacions contractuals nascudas del treball, deu ésser regulada per ditas comissions o tribunals, incorrent en responsabilitat la personalitat jurídica que cerqui la resolució d'un conflicte fora d'aquestas vías per qualsevol modo violent, o negant sa cooperació a la producció.

Lo Catalanisme y'ls seus detractors

Me faig creus moltes vegadas al llegir los diaris de Madrid de la facilitat y desaprensió ab que escriuen, calumniant a tort y a dret, contradintse a cada moment y també insultant als que no pensan com ells. Com que estaven acostumats que tot lo que deyan se feya perquè representaven la *opinió general*, ho tenen tant a la massa de las sanchs que no se'n saben estar, y això que avuy ja ningú n'ha cas.

Varen agotar los epitets y paraules despectivas contra'l Catalanisme y per fi, a darrers d'Abrial prop passat, lo donaren per mort fundantse en l'exit del viatge regi a Catalunya. Mes vingué un periódich dels més serios entre'ls de la colla, nomenat *Espanya*, y digué: «a causa de'l mort del Catalanisme era que ningú s'havia adonat del problema social que inclou a tots los de la vida moderna, y que'l problema nacionalista, suposant que hi existeixi, arribava tart.» De manera que sempre's diaris de la Vila de l'Ós han procurat formar una opinió falsa a l'objecte de que no's fés cas de las queixas y clams de las regions. Perquè tothom sabia que feya molt temps que estava anunciadala l'Assamblea de Barcelona y que's tractaria del Problema social; y com las sotragadas y trastorns del mateix las rebia de plé la regió catalana, per això'l Catalanisme se'n ocupá d'un modo especial.

Però hi ha uns altres detractors més criminals y són aquells vividors polítics anoménats republicans que explotan a las masses, los hi predican odi a la religió y doctrinas disolvents, enceten lo foc de la discordia entre amos y treballadors; incitant y fomentant las vagas, cubrint y explotant tota classe d'abusos per viurer ab l'esquena dreta. Donchs, contra uns y altres, especialmente los segons, ha vingut l'Assamblea última declarant nacionalista a l'acció social del Catalanisme, perquè may se pugui confondre ab los partits polítics.

A l'explotació dels analfabetos oposa los principis de «que prevalguin las tendencias al treball en l'agricultura, industria y comerç, bases veritables de la riquesa moral y material dels pobles, y'l conreu de la ciència fomentadora d'aquestas fonts de riquesa. Que's procuri retenir a las comarcas rurals a la població agrícola a fi d'evitar la gran acumulació ciutadana, causa principal del malestar moral y material dels pobles.»

Contra las doctrinas d'odi, egoisme y rancor dels treballadors predicadas pels polítics sense vergonya, estableix los principis de «que s'han d'excloure totes las explotacions econòmiques que tendeixen a encarir o a malejar los elements necessaris a la vida; que ha de procurarse la conservació y perfecció de la vida en tothom, principalment en los sers débils, fent que las condicions del

treball no perjudiquin a ningú; que'l treball asseguri a l'individuu la conservació y desenrotllo de sa vida en cas d'inutilitat en lo mateix y també en los cassos d'orfandat y invalidesa; que'l capital té'l dever de concorre, promoure y cooperar a totes las obras que s'encaminin a alcansar aquests fins.»

Contra las vagas promogudes y fomentadas per en Lerroux y demés farsants, declara «que las relacions contractuals nascudas del treball, deuen ser asseguradas y protegidas per comissions y tribunals arbitrais formats per elements que's posin en relació de contracte, sense cap predomini de las parts; que'l cumpliment de las ditas relacions deu ésser regulat pels expressats tribunals, incorrent en responsabilitat la personalitat jurídica que cerqui la resolució d'un conflicte fora d'aquestas vías per qualsevol modo violent, o negant sa cooperació a la producció.»

Això és lo més important sobre'l problema social, de la doctrina catalana, y jo crech que portada a la pràctica se resoldrà'l tan remenant problema perquè los principis que l'informan són basats en la rahó, en lo coneixement de la naturalesa humana y en la verdadera llibertat. D'aquí's dedueix que'l Catalanisme té una forsa immensa devant de l'opinió, puig s'atreveix a embestir defront lo problema social a Barcelona mateix, lloch ahont hi tenen lo seu trono los qui envenenan aquesta qüestió, constituint això una victoria memoriable contra's seus enemicos.

JOSEPH MULLERAT.

Los reaccionaris d'avuy

Tenim l'intima convicció de que en Maura a l'enterarse de las grans campañas dels republicans deu frengar las mans de satisfacció y tot rient exclamar: Ara vā bé. Amunt y no aflixeu, que d'aquí poch temps lo mateix poble'm demandará que us escombrí a tots.

Verdaderament és inconcebible la inconsciencia o la ceguera dels republicans. ¿Que no haveu vist, ab motiu del viatge del Rey, lo resultat de las vostras propagandas? Qui sinó vosaltres ha empinyat cap a la monarquia a molts elements que pensan y que tenen quelcom per perdre? Qui sinó vosaltres ha fet gran a en Maura? Són fets aquests que no podēn negar ni oblidar perquè són d'ahir, com havèu oblidat que l'ensaig de republica que fereu fa anys, ensorrà precisament per culpa dels despotismes y radicalismes que ara han vèu desenterrados pera fer impossible la república.

Y si no'n voléu creure a nosaltres escoltelo lo que va dir a Córdoba en Melquides Alvarez, cansat ja de aguantar las porrieras de quatre ximenes:

«Huyamos de radicalismos basados en el lirismo: huyamos de abstracciones metafísicas que tropiezan con la realidad y perturban la vida; huyamos de violencias incultas que nos incapacitan para el ejercicio del poder, haciendo odiosos a las clases conservadoras.

De no hacerlo así, será imposible el triunfo.»

Després d'aquestas manifestacions tan claras, tan sinceras y tan exactas, que dirèm? Dirèm... prescindir de republicans y de monarquias, que és trist, deplorable, que s'ataqui lo més fonamental de la vida dels pobles, sols pera donar gust als reaccionaris del radicalisme, als pobres inconscients, que no coneixen altre llibertat que aquella de

muera el que no piense igual que pienso yo.

Santa virtud de la tolerancia, zahont ets! En altre temps feyas part, integravas, l'ànima catalana, y per això Catalunya fou lo poble més lliure,

més lliberal y més democrata del món... Avuy, ab la desnaturalisació del nostre poble, ab l'ensorrament de nostre modo d'ésser, has desaparegut pera desgracia de tots.

Aquestas consideracions nos han brollat de la ploma, ab motiu del llastímos espectacle que's regidors republicans de Barcelona han donat oposantse a la professió de Corpus, no per convenciment, molts d'ells, sino devant l'argument del democràtic garrot que's hi ensenyaren alguns corregionalistes. Ab aquest antecedent figura lo que seria la república en tan pecadoras mans.... L'acabóse.

Y per fi de festa, los republicans del nostre Ajuntament, imitadors dels de Barcelona, nos permeten que's hi diguèn que's feyan més sensats y més republicans. Que's de Barcelona treballin pera reventar al partit, desacreditant en tots concepents, està bé, y's comprén per allò de que l'olm no pot donar peras; però's d'aquí, que volen passar per fòrmals y serios, ja no està tant bé. Molt més quan l'any passat, sent alcalde en Pallarès, va seguirse la costum de tots los anys, sense que a ningú li passés pel cap criticar.

Senyors: una mica més de serietat.

Particularisme local

I

La nota dominant del catalanisme és un particularisme humanissim. Es l'amor a l'home y'l desitj d'enlairarlo fins conseguir ferne un ser útil a sí mateix y en conseqüència a la societat.

Aqueix desitj ho presideix tot, se veu en tota exteriorisació de nostre pensar, y a l'intelectual que, sense prejudicis, per primer cop s'hi fixa, lo deixa admirat, lo sorprén que en mitj de tanta podridura de pensar y obrar existeixi y s'obri camí un altruisme tan gran. L'intelectual de cor són no resisteix y suma sus forças al moviment redemptor.

Lo pobret, l'abandonat, lo treballador manual, si logra fugir de la atmòsfera de quatre paraules fortes apresa de memòria, de la ridicula propaganda del *trous republicà*, sent un consol gran, s'omple d'una fè, de una tranquilitat per ell desconeguda y comensa a no maleir de la seva sòrt y a creuer que hi ha en lo món germans que vetllan per ell, que fan serva da desgracia y que treballan per transformarla en alegria, en benestar.

Lo catalanisme porta son particularisme a tots los assumptos; és queixílo balsam curatiu de tots los mals, tant és així que, per demunt de la seva Història, de las sevas Lleis, de la seva Llengua, del seu Art, en fi, de tot quant ha sigut vehicle per portar-lo a l'època explèndent actual, hi ha l'amor al germà que pateix, al germà explotat en sa bona fè, sorprès en sa candidesa, enganyat fins ara per falsos y criminals redemptors que descaradament viuen de tan honrat.

Lo nostre obrer manual, lo més desgraciat a primera vista, mes sens dubte no'l més fondament desgraciat, pateix pobresa d'intel·ligència y... de estòmach. ¿A què s'ha d'acudir primer? Aquesta és la qüestió.

Las causes d'aquestos sofriments són innombrables, variades en intensitat y subjectes a tot, fins a voluntats omnipotents d'homes sense entranyas. Són antigas y modernas, nacionals, locals, evitables, inevitables, frances, foras, etz., etz. Sense esfors pot formar-se càrrec d'això qui llegeixi, tota la plaga de vagas voluntàries y foras que ha caigut sobre'l nostre desgraciat país; qui desitji sapiguer lo perquè de las emigracions, periòdicas o constants que debilitan nostre territori; qui tingui'l valor de llençar-se a estudiar aqueix sistemàtic desitj d'aument de salari

pera viurer bé y no'l més just de la disminució de preu dels articles de primera necessitat.

Los sensats, los equilibrats, los que treballan demanen *pà* y *educació*. Los que manan, los que no treballan, demanen y consegueixen vestiduras exteriors. Veuen la miseria y tan sols se's acut demanar traxos de se's pera taparla. Y uns per ceguera, altres per mala lè y molts per ignorància, tots caminan cap a l'ensorrament moral y material.

Parlèu d'*educació* a un estòmec buit y no'n treureu res, no vos entendràt té's ulls fixos ab rabia, en lo plat del vehí. Vos contestarà ab rahó que vuit, dèu, dotze horas de treball, donan dret a menjar y obligan a dedicar las restants del dia al descans sense quedarne una pera alimentar d'ideas lo cervell.

Això entraisteix, no's veu un remey inmediat, y la major bona sè, lo més franch altruisme, no pot res de moment. Però s'il mal s'agrava per causas locals miserables y baixas, per un esperit de vestimenta exterior, per un orgull quixotesch, lo bon catalanista, lo bon particularista, l'amich de l'home primer que tot, segueix, encara que ab repugnància, los inútils esforços pera viurer per fòra y morir per dintre, mentre arriba un moment en que no pot més y encara que sense confiança d'esser escoltat diu: *tarragonins, a defensarse!*

Lo jubileu del Felibritge

Es verament notable un article que fa pochs días ha publicat *Le Figaro* de París portant la firma d'en Paul Marleton. En ell va magistralment tractat lo desvetllament del regionalisme a Fransa, fill, lo mateix que aquí a Catalunya, dels poetes, dels lliterats, dels cultivadors de la Ciència gava.

No'l transcribím al peu de la lletra, que aquest fòra nostre desitj, perquè sa molta extensió no'n ho permet. Així y tot, procurarem donarne una idea exacta.

Diu així:

Ara que les corrents van al regionalisme, que's van multiplicant las protestas contra l'acaparament dels homes de París, que la joventut no so'sament accepta aquestes idees federalistes o provincialistes, que'ns se tenian per perilloses, sinó que'ns se propagà, hi ha que fer observar que l'iniciativa ha sortit de la Provença, de sos lliterats, de sos felibres que, poch a poch y anant sempre dret al bulto, han anat imposant sas tendències de llibertat com a necessaries pera la prosperitat nacional.

La Provença, malgrat més de dos segles de centralització reyal o jacobina, ha sapigut conservar un fondo de patriotisme autònom; l'esclat gloriós de sos brillants poetes li ha permès d'ésser la primera entre las províncies franceses regionalistes; la primera que ha triactat de reconquerir sa dignitat històrica.

Al costat del Renaixement de sa literatura, creixia també la corrua de erudits, de filòlegs que anavan reconstituir la patria ètnica, y a son exemple tota l'antiga terra de la llengua d'Oc ressuscitava als acorts de la Lira provençal.

Que aquest moviment és important prou ho demostra l'hostilitat persistente que certs partits li guardan.

Demà se celebra lo cinquantenari del Felibritge y cap ocasió més aproposit com aquesta pera parlarne se pot presentar.

Vers la fi del segle tretze la desastrosa creuada albigense aturá a son creixement la civilisació del Mijdia. La dominació dels Capets quedá ben establet a Tolosa y la llengua dels trovadors, perdent lo favor oficial, anà decayent. Lo provençal, considerat com l'expressió suprema de la Ciència gava, fou reemplassat pel francès y arreconat; parlat únicament pel poble, acabá per pèdre fins sa ortografia natural convertit en una mena de patuà.

No's quedá, no obstant, sens tindrer algú que altre cultivador. En Goudeliu, de Tolosa, la conservà literaria la pobre llengua vensuda. Dos segles més tard en Jasmin, d'Agens, encara li retenia la consideració universal; però, per més que una munio de cantaires y llingüists no hagués cessat durant tres segles de perpetuar lo dialecte d'Oc, cap moviment de cohesió s'havia produït que, basat en lo sentiment de respecte per una llengua, espill fidel d'una rassa, pogués fer esperar un Renaixement formal. Aquesta literatura patuosa manava de ciència, de pudor y no tenia conciencia de si mateixa.

Més que'ls treballs erudits de la gent del Languedoc, la sociabilitat dels provençals y la reunio d'algunes

ànimes sinceras ya afavorir y determinar sa resurrecció.

Com tots los símbols místichs que prompte guanyan lo cor dels molts, lo Felibritge havia de neixer entre'ls humils, entre la senzilla gent del camp. Abans de Mistral en Roumanille, son precursor, se'n servia de la llengua vulgar pera ferse entendrer en son país natal y trobava accents literaris en un idioma que ja no servia més que pera dir coses grolleras. Lo primer de tots va gosar entendirse en provençal, tot rient a voltas y en sos versos, que ploraven, ja hi era'l gèrmen del Felibritge. A Avignon se topà ab Mistral que acabava sos estudis y iniciantlo en sa musa indigena li exp icí sos projectes. Congregar tots los escriptors provençals, depurar metòdicament l'idioma, insuir los compatriots en l'amor al país natal. No fou sense resistència que pogueren reunir alguns adeptes.

Lo 21 de Maig de 1854 Roumanille y Mistral se reuniren, ab cinch literats més, al Castell de Fontsegüe y allí decidiren fundar escola pera'l realçament de la llengua cai-guda y l'exaltació de la Provença. Lo primer pas fou la publicació d'un Almanach provençal que havia d'estender lo nou evangeli, plè de versos hermosos y de quèntos jolius. Allavors fou quan se donaren lo nom de *Felibres*, nom que en un antich cant trovat per Mistral donava als doctors de la lley.

Tothom sab lo que'n resultà de aquest ingènu felibritge dels anys primers; l'aparició de la *Mireilla* de Mistral havia fixat l'idioma, havia creat la llengua dels *felibres* y gràcies a l'*Armana* havia sigut poch a poch acceptat pel poble.

Aquest *vulgar il·lustre*, que, com un nou Dante, havia creat una obra capital: netejant y enriquit son dialecte l'havia fet inmortat.

Faltava imprimir al moviment una direcció *nacional*. Exaltant lo sentiment de rassa; provant a tothom l'existència d'una *rassa meridional* al través dels segles, posant a la llum del dia's drets imprescriptibles d'un poble que ha arribat a fer d'un Renaixement literari una *causa patriòtica*, un gran *interès social*.

Los felibres creixen en Provença; ben aviat passan lo Ron y's Pirineus, fraternisant ab lo *renaixement paralelo dels catalans* y provocant a Montpeller la creació d'una escola d'estudis romànichs que'ls justifica científicamente. Lo Languedoc està conquerit y totas las comarcas venedes se van associant paulatinament a la federació ideal del Mijdia.

Mentrestant los felibres s'havien donat una Constitució (1876) y havian portat a París, a Barcelona y a Florença l'hora nova y l'exemple de llurs reivindicacions regionalistes. Y tot aquest vast moviment literari, científich, artístich y social, quinas manifestacions eran per tot arrèu estudiadas, portavan la fama del Felibritge als confins del món. Molt de temps no havian sigut més que un alegre batalló de voluntaris que lluitaven per la restauració d'una literatura, d'un parlar decayguts. Mes, poch a poquet, aquesta llengua resultant de la natural encarnació de la patria, de l'Independència y dels drets sentimentals, va ensenyantar que'l primer dever d'un meridional patriota era mantindrer la dignitat ètnica y l'honor del seu poble.

Lo lliure desenvolupament de las forsas vivas de la rassa y del sol, de sa personalitat secular, això és lo que volen los felibres. Que un fill de Provença, del Llengadoc, de la Gasconsa, tinga'l dret de coneixer y d'aimar plenament lo seu país ab la llibertat de no tindrer de renegar de sos antepassats en favor d'un patriotsme tant abstracte que fins lo desnacionalista. Protesta d'un ensenyament uniformista que redueix l'història de Fransa a l'història de l'*Illa de Fransa*, (*) a l'engrandiment de la monarquia. Y darrera de sa metròpoli nacional desitjan tants centres regionals com d'antigas comarcas històricas.....

L'ensenyament oficial, desde fa tres segles, ha anat borrant, fins a fer l'obscuritat completa, lo recor de las antigues energies regionals. Si eniviu un estudiant provençal a un colègi a aprender l'història de Fransa, tot seguit lo trobarà estranyat de veure que res ha passat a la seva terra, anexionada a fins del segle quinze: aquesta sembla que no ha près cap part als grans moviments feudals, a la guerra dels cents anys,

(*) Província de Fransa ahont hi estaven edificades París, Saint-Denis, Compigne y moltes ciutats que en temps de l'Europe feudal foren conegudes. Era propietat exclusiva dels reys de Fransa, enclavada dins lo ducat de Fransa y que constituïa'l centre de la dominació desde ahont anavan esteten son reialme fins a formar, avansant unas vegadas, recluant unes altres, la Fransa d'avui dia.

a las creuades. Es inútil cercar altre cosa, en los llibres oficials, més que las iniciatives de París en aquests darrers segles.

Aquest exclusivisme sectari y sobredador, d'una centralització, ara capetina, jacobina o napoleònica havia d'acabar per fer somniar un nacionalsme menys abstracte. Ja era hora d'alsar la protesta contra'l despreci del passat que aconsellen los cegos devots de la revolució. Indiferents als polítics xerrayres, alguns patriots sincers treballan pacientment per la reivindicació de sos antepassats, y per assegurar lo pervindre s'aconsellen del passat.

Lo nostre mitjdia provençal haurà proporcionat sos més nobles protagonistas a aquest Renaixement de la rasa tradicional del bon sentit de la rassa. Lo pervindre veurà, en aquests felibres, obstinats en refer lo concepte de patria, la vanguardia de l'exèrcit que ha de portar la restauració de la vida francesa per la regeneració de sus provincias.

* * *

Es veritat que aquest article sembla fet a postas pera Espanya. Es exactament l'història del catalanisme, ab petitas variants. Sols que'ls francesos no's planyen tant com nos planyem nosaltres; llurs governs per dèspots, per centralisadors que sian, presentan comparats ab los nostres diferencias enormíssimas. Tot ho volen acaparar, tot volen que d'ells dependeixi; però si, per un cantó, sa grapa dominadora no deixa lliure cap recó, per ignorar que sia, cuida, en camb, dels progrés materials, dóna protecció, procura que l'inscripció se difundiexi per tots los àmbits del país y no las inutilisa las fonts de riquesa, com lo nostre. No la mata la gallina que pon los ous d'or.

L'Obra del Diccionari Català

Per causes del tot agenes fins avuy no'n ha sigut possible parlar del *Butlletí del Diccionari* correspondent als dos mesos de Mars y Abril, lo que'ns dispensarà'l lector.

Lo nombre de Mars ab l'article titulat *Antecedents de la llengua Catalana*, dóna comens a un estudi de ànalisis sobre la *Fonètica Semítich-Catalana* publicada per l'incansable gramàtic Dr. Mossén Grandia, treball quel docte Mossén Alcover emprèn ab l'ardor y coratge semblant al que en l'any passat tanta fama li valgué sobre la defensa de la llengua y literatura catalanas, contra las ditas de l'*acadèmic* en Menéndez Pidal.

Sentada la tèssis de l'obra de Mossén Grandia, això és: que la *llengua primitiva de Catalunya és la semítica*, comensa Mossén Alcover per estudiar ab tota llògica y gran exposició de detalls, *quina fou la gent que primerament poblà Catalunya*, per quina rahó y no sabentse ab prou fixesa, passa a examinar, usant de la ciència històrica, quins foren los primers pobladors d'Espanya, fentse càrrec de totas y cada una de las rasas primitives de las quals parlan los historiarios y quinas petjades y senyals las investigacions científicas van descubrint en los nostres monuments.

Exposa ab espalma eruditòria històrica las gents y rassas anteriors a las civilizacions de Cartaginesos y Romans dintre la *Iberia o Hispania*.

Arribat en aquest punt de l'*anàlisis*, senta Mossén Alcover tres conclusions que com diu, cal tenirlas presents: «1.º Que'ls escriptors grechs y romans aplican moltas vegadas la denominació d'*Ibers* primitivamente a uns pobles d'Espanya, això és, a ne's de la vora del riu Ebre, y altres (Strabó) denominavan *Iberia* la regió entre'l Ròdane y l'istme que separa'l golf de *Lion* y *Gascunya*; y altres deyan *Ibers* a tots los pobladors de la península.» 2.º Que, segons los monuments històrics, los primers pobladors de Catalunya, eran los mateixos o de las mateixas socas que'ls de las demés regions d'Espanya. 3.º Que las fonts històricas y la toponomàstica de las penínsulas espanyola, Itàlia, Mijdia de Fransa, Illes mediterrànies y Nort d'Africa, indican que tingueren per pobladors unas mateixas missagges y que aquelles foren o germanas o entremesclades.

Quina era la llengua d'aquells pobles primitius, anteriors als cartaginesos y romans? Aquest serà l'objecte del següent estudi, en vinents butlletins.

* * *

Lo *Butlletí de l'Abril* comensa donant compte de la *calaixera* que s'ha fet fer per encabirhi las cédulas, que'ns comensan ja a ordenar. Diu que consta aquell moble de 33 ca-

laiços, encabintshi en cada hú d'ells, la friolera de 27.000 cèdulas, y que tenen ja a Mallorca arreplegadas, cèdulas per omplir un parell de calafatos, y que, apesar de la suma total de 891.000 que hi cap en la *calaixera*, se'n farán d'altras de novas, mentre hi hagi cèdulas que ordenar.

Després d'aquest article encoratjador, posa quatre mots sobre'l viatge que en Miquel Ventura y Balanyá fa pel mitjdia de Fransa estudiant la llengua d'Oc a compte de l'Estat espanyol.

Segueix un artic'e necrològich referent a N'Antoni Noguera, notable músich mallorquí, y després copia'ls textes publicats per *La Veu de Catalunya* sobre las conferencies de Mossén Alcover en las Llitis Regionalistas de Barcelona y Gracia.

Va a continuació un bonich article sobre l'*Obra del Diccionari* firmat per Bonaventura Riera, seguit després las seccions dels qui tenen poca són, algunas advertencias als colabrador, las obras escullidas pera traure cèdulas, que arriban ja al número de 442, y acaba ab la *Crònica de l'Obra del Diccionari*.

Lo *sumari*, donchs, d'Abril, és com segueix: *La nostra calaixera*. — *En Miquel Ventura y Balanyá*. — *N'Antoni Noguera y Balaguer*. — *Conferència de Mossén Alcover a la Lliga Regionalista de Barcelona*. — *Un'altra conferència de Mossén Alcover*. — *La restauració de St. Cugat del Vallès*. — *L'Obra del Diccionari*. — *Colaboradors que tenen poca són*. — *Vey!* — *Pels qui se'n riuen de l'Obra del Diccionari*. — *Obras catalanas escullidas pera ferne cèdulas*. — *Crònica de l'Obra del Diccionari*.

— No cobris, deya en Lluiset, que no tornaré més per aquest cafè.

— Y ara, vaja unes coses de dir, cobra, cobra.

No sabent què fer, lo mosso va acabar per tornar-me'l canbi, cobrant va en Lluiset ab totes sus forsas, però, la conversa per l'art de l'encaixament; mon amich s'andà posant seriós mitj desabrit, sense donarme la mà; d'abriu bò, me digué. Me vaig que-

— Quina mosca li haurà picat, me dat de debò aquest ximplet perquè li pagat l'emsorsar... Va, no'n hi amoïnem; al cap d'una estona s'alexà seriós mitj desabrit, sense donarme la mà; d'abriu bò, me digué. Me vaig que-

— Xich, li vaig preguntar, y en Lluiset?

— Fà dias que no's veu per aquí, d'eu ser fòra.

— No es fòra, no.

— Donchs si no es fòra, aguantó la paraula; com que va dir que no tornaria més. Oh! lo pitjor és que l'amo creurer. M'ha mogut set escàndols. Ves quina culpa hi tinch jo! Tan in'eran los quartos de vostè com los seus, ja ho pot comprendre. Lo seyñor Pere no ho vol que sian aquests lòs motius de no vindre y se es filia dient que jo faré fugir tots los parroquians; que soch allò, que soch allò altre. Y la seyñora Maria, la catedera, diu que és vostè'l que'n té la culpa; que no fà més que desacreditar l'establiment y que en Lluiset no vé perquè vostè té al cap de formar un casino d'no sé qui color ab la gent que venen aquí junts a pender cafè.

Si que l'hem feta bona, pensava jo. Quantas historias per no res. Pasá en aquell moment la seyñora Maria que apenas se digna esguardar-nos.

— Vaja una dòna més morruda, digué un dels companys; no sé com se tornan aquesta gent. Com si's deguessin alguna cosa y no'n paguen; per menys de cinch céntims no hi tornaria més a aquest cafè.

No'n féu cas, vaig interrompre jo, tementme que no esclatasse alguna tempesta, no'n dèu trobar bé, d'eu patir de l'histeri.

Procurant cambiar de conversa, vaig demanar un dòmino que'ls cèdules va entregar de mala gana triant lo més dolent de la colla. Lo descontent, al veurer aquest acte de malvola envers la nostra colla, se feu manifest. Ningú volgué jugar y sense saber com s'alsarem tots y surtirem del cafè ab lo decidit propòsit de no posarhi may més los pèus.

Y cap a casa me'n anava filosofant sobre las cosas d'aquest món. Quinas causas més petites y quins efectes no produiren; oh! y esperèmsem afegia jo del tot escamat. A l'arribar a casa ja casi tranquilissat, s'obra la porta del pis sense donarme temps a trucar. La dòna m'esperava, l'havia oberta, estava feta una furia. Me vaig quedar parat y tot seguit se m'aparegué la tassa del cafè ab llet prenen forma diabòlica.

Dit sía, sense alabar a ningú, la meva mitja taronja en quant a genit pot ben anar; no'n puch dir mal.

— Què tens ara, li digui jo, què passa?</

Xacolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica per complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont les clients hi trovarán surtit de totes les classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí.

Lo dipòsit està instal·lat en lo *Colmado Pelayo*, Rambla de Canaletas, 9, Barcelona.

bitxo. La vergonya que me n'he donat! La sòrt que se n'ha anat aviat. Ha desaparegut sens saludarme y deixantme naturalment en una mar de confusions. Donya Eufrasia m'ha dit després que ja sabia que en Lluiset j'èu no's tractava; que havia tingut unes qüestions molt sèries y que no podia ben bé assegurar ahoni. Uns deyan que era cosa de política, altres si havia estat al teatre ahont diuen que hi ha una tiple y unes coristas... altres que era qüestió de joch, qüestió de.... Ay Eusebi, que jo no visch! que tinch por de tindrer un treball! Escoltam, Eusebi, Eusebi! no m'enganyas pas?

Sant Antoni! Ara sí que m'ha caigut la grossa! No me'n faltava de altra. Y devant meu, per dalt del sostre, detrás de las cortinas, pels recons y reconets, tot arreu veia saltar y ballar las tassas y l'llenguets ab la mantega ditzosa. Maleïda dansa macabrá!

Ja la tenim la *Bola de neu* y rodolant, rodolant com se va fent grossa.....

Estich barallat ab la dôna, de resultas; al pobre Lluís, he tingut lo gust de xafarli! ls bigots de mala manera. Lo mosso del cafè ha sigut despedit y no'm pot veurer. A la xerrada de Donya Eufrasia he jurat de matarla a disgustos y ho faré. Me'n venjaré de tots, això sí, però la *Bola de neu* encara va creixent; no fà més que rodolar y no sé pas quan ni de ahont vindrà un raig de sol forsa calent per poguerla fondrer.

JOAN QUÈ FLORA.

Comentaris

Visea la conseqüencial

La companyia del Romea és a Madrid representant obres dramàtiques escritas en català, és a dir, en el dialecte pobre y mal sonant que la primera vegada que's sent, fereix los castos oïdes fent lo mateix efecte que si sentissin gossos lladrar.

Aquesta era l'opinió que tenian ó aparentaven tindrer los escriptors d'allende l'Ebre, d'una llengua que en lo segle novè presenta documents històrics que donan fe de sa existència en aqueles temps gairebé fabulosos.

Ara, per el arte de birlí-birlloque, com un efecte de magia se n'adonan de que és una llengua de veritat, que munió de poetes de primer ordre han portat a tan gran altura que la han fet fins més adequada (*Herald*) que'l castellà per expressar certes situacions, certas... etz., etz.

En què quedem senyors de l'*Herald*, del *Liberal*, etz., etz? Aquesta llengua, dialecte, aquest conjunt de lladruchs y udols, aquesta parla barbre y ruda porta-veu de las feras separatistes, és bona o és dolenta? En què quedem?

Treyume, oh! inclits filòlegs, de questa mar de confusions en que m'osego, no sabent ja ab quina carta quedarme. Me deixeu èsverat, oh! periodistas, que mudèu d'opinió com mudèu de camisa! No extranyaré'l millor dia llegir què l'Acadèmia que, no fà gaires dies, posava en dubte la existència del català, ha variat son títol y l'ha posat en català entrongant lo culte de la llengua dels Verdaguers, dels Pitars, dels Guimeràs y l's Balaguer. Ab la marxa que portan aquests rotatius tan desbocats, tot se pot creure.

Fins que d'aquí una quinzenota de dies tornin a canviar d'orientació y altra volta cap allò del dialecte y a las persecucions sols propias de gent sectaria y ignorant.

Santa ignorència

Vàlgam Déu y què llusos que som los homes. Se veu y casi no's pot creure. L'altre dia aparegué en lo *Decano* una llista de gent que van descambiant la pesseta per la construcció d'un *Mausoleo* nada menos que a Sagasta.

Perquè li deuen erigir aquest monument aquesta gent reconeguda? Per lo bé que va dirigir la guerra a Cuba? Per l'envi d'un governador

de tan bona memòria com Socias? Per lo regalo que'n va fer ab en Leroix y Companyia? De veras que no's hi alabèm lo gust.

A no ser que ho fassin tenint en compte que encara hauria pogut fer més mal als herèus d'Espanya com deya ell!

De totes maneres, més valdrà que aquestes pessetas las empleyessin en coses més meritòries, que no van sobradas las pessetas. Si servissin per fer dir missas, res bi tindriam que dir; sempre és una bona obra lo procurar tréurer ànimes del purgatori.

Fer monuments als polítics de aquest país és senzillament, al nostre modo de veurer, burlar-se de la professió.

Joguines

A Córdoba hi haugut també Jochs Florals. Tota la gent política de alto rango eran mantenedors. Y què havia de succeir? donchs, que a lò en compte d'ésser Jochs Florals han resultat uns jochs de prèndas.

No hi ha remey, aquesta gent tot lo que tocan ho envenenar. S'han trobat sense guar yador de la Flor natural y l'inclit ex-joven ex-ministro Canalejas, ha tingut d'anar a pescar una Reina de la Festa. Ha fet com Juan Palomo: Yo me lo guiso, yo me lo como.

Sense poesías per llegir, ell que és tan poch gentil, ha tingut de fer lo discurs de la *Gentileza*, y la prosa, la prosaica prosa, ha pres lo lloc de la poesia. Han convertit la Festa de l'Amor y la Poesia en un seixill repartiment de premis a la virtut, que per més que sia sempre un acte digno d'alabansa, és en lo cas que comencement una cursileria.

Com són gent precabuda han decidit ja que l'any vinent s'aumentaran los premis a la Virtut que és, com si diguessim, fer Jochs Florals ab *simeprevias* y nebulosas, las flors que serveixen per teixir las coronas que's veuen per Tots-Sants als cementiris.

Que's desenganyin: per fer festas de Poesia, es necessitan poetas y lo que és de Maragalls, Carners, etzetera, etz., si no se'ls pintan...

Nos ab nos

Gracias a Déu sían dadas. Ja ho han vist que *La Opinión* ha entrat en funcions? Ja té un ilustre jefe.

No se li ha girat poca feina.

Hoy sale para sus posesiones..., mañana saldrá para..., esta tarde ha pasado por..., esta noche...

No hi ha res que dongui tant de gust de llegir quan un home esmorosa!

Còm t'has tornat, oh! *Opinión!* reduida a fer lo segon al *Diario Decano!* Nò t'està bé aquest trist paper de comparsa. La que sempre havia fet gala de sa independència, acostumada a rebrer lo somris dels pretendents, a fruir la presència de certs senadors amichs seus ocasionals...

Esta, Fabio, jay dolor! que ves ahora En triste esclavitud, mustia y callada, Fué tiempo atrás, *La Opinión* famosa.

Lo bellugadís Alegret, al Vendrell, ha fet parlar dels seus cabells, recullint la mar d'ovacions anticipadas.

Es clar, com que al pendre la pala, ja estavan, per enlevant, se gurs de que anava a dir alguna cosa de profit, aplaudian per adelantat ab frenesi.

Què'n tenen de sòrt aquests vendrellencs, no'ls hi faltan may geugants.

L'ex-diputat pel Vendrell, ha pronunciat en la capital de son reialme un brillantissim discurs sobre moltes coses y declarantse enemic acèrrim dels articles de luxe que són, segons ell, los que deuen pagar los consums.

Diu en que un congresista de la terra s'acostà al president Raventós y ab gran serietat li diugué:

—Ja se'l pot escoltar a n'aquest seNYOR que en materia de consums y de doctrina cristiana ne sab més que en Guijarro y en Romanones junts. No havem pogut averiguur si son

enlairat parlament fou dit en català o en castellà; suposèm que haurà fet ús d'aquest últim dialecte. O semos ó no semos. En aquest món, no poguen ser altra cosa, s'ha d'esser conseguent.

Per cert que no ho ha rumiat prou això de fer pagar los consums als articles de luxe perquè... quina milionada no li tocarà pagar cada vegada que, sent diputat, passi per un fielat. Casi que li arribarià a fer la pau.

NOVAS

Aplech Catalanista a Constantí

Los catalanistes del Camp de Tarragona, se reuniran aquesta tarda a l'hermosa vila de Constantí per celebrarhi un Aplech ahont s'exposaran las redemptoras doctrinas que ha de salvar la nostra Terra.

En lo teatre Maginet, a las quatre de la tarde, distingits companys de Reus, de Valls y d'aquesta ciutat junts ab valiosíssims elements de Constantí y d'altres pobles de la Comarca, propagaran la bona nova, l'ideal catalanista desvetllador de la conciencia del poble, l'as d'unió entre tots los catalans honrats que, pel demunt de conveniencies, afecions políticas y opositas criteris, saben colocarhi lo únic que verament estreny los cors y junta las ànimes: l'amor a la Pàtria.

La nova de l'Aplech ha sigut magníficament acollida pel poble de Constantí, que sens distinció d'estaments ni categories hi concorrerà, desitjós d'escoltar la veu dels apòstols de la moderna creuada, en la que la vinya vila vol ocuparhi també un lloc honrosíssim.

Tot fa creure, donchs, que l'acte d'avui tindrà gran importància y resultarà profitós per la causa de Catalunya.

*

Són en gran nombre'ls individus de l'Associació Catalanista d'aquesta ciutat que assistiràn a l'Aplech de Constantí. Algúns sortiràn de bon matí, fent l'excursió a peu, y'ls de més, a dos quarts de tres de la tarde, en los carruatges que a l'especte hi haurà dispositos.

Per encàrrec de la Junta Directiva de l'Associació, pregúen a tots los socis inscrits la més exacta puntuatilitat.

*

A darrera hora rebèm notícies de l'entusiasme que l'excursió catalanista d'avuy ha despertat a Reus y a Valls. Nòmbroses comissions d'abdós pobles hi assistiràn, no faltant tampon les Juntas-Directives de les respectives entitats catalanistes.

Del Centre Catalanista del Vendrell s'ha rebut una encoratadora adhesió, y tal volta prenguin part en la festa elements valiosíssims de l'estimatada vila y de Falset, Montblanch y Espuga de Francoli.

Ha causat mal efecte en aquesta ciutat l'acort près per sorpresa en la darrera sessió de l'Ajuntament respecte la professió de Corpus.

Los republicans han posat de manifest una vegada més sa lleugeresa política, prenen actituds que en últim resultat han d'esser contraproducents pels mateixos ideals que diuen defensar.

Los monárquics, no han sortit tampoc gens ben parats, puig tothom recorda que quan las darreres eleccions s'ofreian com a únichs defensors de l'ordre, la moralitat, la religió etz.

En canvi, la valenta y decidida actitud del regidor catalanista, nostre amich Sr. Ixart, ha sigut alabada per tothom, valentí, nombrosíssimas y entusiastes felicitacions, a las que de bon grat hi afegim la nostra.

Que compari arà'l poble.

Sembla que ja vénent maquinaria destinada a las novas obres que prompte s'empendrán al port.

Molt nos complau veure que'l contratasta està disposat a posar prompte mans a l'obra.

Han finit los eximens de l'Institut provincial. La nostra enhorabona als estudiants, que per enguany ja han acabat de patir.

Algunes carbassas s'han repartit; hi ha estudiants que, espantats o bé obeint a altas indicacions, han deixat de presentarse, esperant que hagin madurat las figas y'ls raims. *Justo castigo á su perversidad*: podrán filosofar, tot esperant lo setembre, sobre's inconvenients de no estudiar durant lo curs.

Convé que'l tingan ben present aquell antic refrà: *estudié noys, que'l papa's fá vell*.

-Neurastenia. —Neurastèogeno Sugrañes.

Continúa la persecució de la rasa canina, però com que d'aquesta gent n'hi ha tanta, no sembla pas que se'n hagi matat cap. Qualsevol que surti de nit per aquests carrers se podrà convencer que lo que diem és veritat y que las pantorrillas dels tarragonins estan amenassades de danys majors.

Senyor batlle, aprèt fort, que val més un tròs d'home que mil gossos.

-Convalecències. —Ovi Lecitina Giol.

La setmana entrant donarem compte del congrès agrícola del Vendrell en lo que tant ha tingut de fer nosaltres bon amich en Joseph Vilà, president de la càmera agrícola d'aquesta encontrada.

Coralment lo felicitem per lo bon èxit obtingut. Aquesta és la política que volrirem veure sempre en acció.

Lo local de la nostra Associació va ser objecte de reformas que'l van posant molt confortable.

D'aplaudir és lo gran empenyo que hi posa la junta y que dóna com a resultat ben agrados que cada dia's va veient més concorregut, no faltant mai en la taula d'anuncis novas propostas de socis.

Havent mort **D. Pere Aragón**, Optich que des de molts anys venia dedicantse en aquest negoci, la **Viuda y Fills** de dit Sr. participan a sa nombrosa clientela que seguirán servintlos com fins ara.

Comte de Rius 10, 2º 2.

Lo nostre company y distingit esculptor-tallista En Salvador Ripoll, contragué la setmana passada matrimoni ab l'hermosa senyoreta Na Magdalena Sahagún.

De veras los felicitem desitjantloshi una lluna de mel may acabada.

Molt agrairíem al Sr. Prat que disposés com més aviat melior la neteja de la claveguera mestra del Port.

Aquesta obra ja fà temps que fou acordada per l'Ajuntament y aquesta és l'hora que encara no s'ha compensat ab tot y estar ja feta la subasta correspondiente.

Es feina molt convenient per la salut general, que de no ferse s'ha de veure forzosament perjudicada la aquesta pròxima estiu.

-Camises y corbatas alta novata.

Camiseria de Pau Brú, comte de Rius, 20.

Lo dissapte ans passat donà en lo Ateneu una conferència'l professor de la Casa de Beneficència senyor D. Joan Fernandez. Lo tema fou: «Las quatre barras». Explicà la legenda de las quatre barras catalanas en una forma que entretingut agradowament l'audiatori, que aquí com a tot arreu és aimant de lo fantàstich. Llàstima que a l'acabar la relació de aquesta fábula històrica no hagués continuat la conferència donant la verdadera explicació del nostre escut.

-Orfebrería religiosa y ornamentals d'Iglesià.—J. CABALLÉ GENECHÉ.

L'esposa del nostre amich En Joseph Guinovart ha donat a l'illum un robust infant.

La nostra enhorabona.

Pernils gallegos

Sobressadas de Mallorca.
Sixto Villalba, San Miquel, 23.

Cansat de probar específichs sense cap resultat, l'únich que m'ha fet surtit espesíssim cabell a la calva més gran que'l meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer CASALS.

TIP. DE FRANCESC SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

LA ACTIVA

Servei diari d'encàrrechs de Tarragona a Barcelona y viceversa

L'ESPERANSA

Companyia anònima de segurs a prima fixa

Capital social: 5.000.000 de pessetas**Consell d'Administració**

President.....	Don Joseph Ciurana y Cabré
Vic-president.....	Don Pere Company y Molins
Administrador general.....	Don Bonifaci López Muñoz
Idem idem suplent.....	Don Pere Rius y Fàbregas
Vocals.....	Don Joan Rovira y Palau
	Don Vicens Piera y Brils
	Don Joseph M. Lorjurt y Barbany
	Don Felip Durán y Piqué
	Don Vicens Aldrofeu y Prats
	Don Edelmir Borrás y Lozano
	Don August Vidal y Parera
	Don Lluís Massó y Simó

Gerent.....	Don Joseph Ciurana y Cabré
Secretari general.....	Don Pere Company y Molins
Inspector general.....	Don Bonifaci López Muñoz

Direcció y oficinas: Rambla de Catalunya, 52

Delegat a la província de Tarragona: D. Emili Bessa, Real, 32.—A Reus y son partit: Srs. Massó y Ferrando

**TALLERS
d'Arts Sumptuaries
DE
FÉLIX RIBAS**
Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuaries.
Projectes y presupostos detallats de las obras que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la mèllor y més agradable
Única que conté 180 per 100 d'oli de fetge de bacallà y glicerofosfats y hipatosfits de cals y de sosa.

Aprobada y recomenada pels Colegis de Metges y Farmacèutics de Barcelona, mitjançant l'anàlisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtics de Farmacia de Marít y Codina Länglin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenrotll fisich, creixensa d'òssos y surtida de les dents. Necesari als nens, embrassadas, vells y persones débils; pera las enfermetats consuntivas, convalescència, diabets, tos, catarros, tissis, escròfules, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la lllet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacías y magatzéms de drogas:
A Tarragona, Major, 14

Uniò-36. Tarragona

Horas de classe.—PINTURA.—Classe era noys: De set a dos quarts de nou del matí.

Classe pera senyoretas.—De dos quarts de dues a les tres de la tarda.

DIBUIX.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bò, que resisteix tota prova al devall d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebòns, que ni Rafael ni Murillo los podrían fer melló, apropiós per regalos; causan gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastòns, parassols de totes menes que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Centre de suscripcions

↔ DE ↔

SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 29, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'existencia a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totes las obres de **Literatura, Ciència y Arts** de les principals cases editorials d'Espanya ja sia per quaderns semanals o a plassos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

Biblioteca popular de **L'Avenç** y a la **Ilustració Catalana**
Ilustración Artística, **Album Salón**, **La Moda Elegante ilustrada**,
Ilustración Española y Americana, **Salon de la Moda**,
y a tota classe de **Ilustracions**, **Periódichs** y **Revistas** franceses, inglesas y alemanas.

La Confiança

Establiment de queviures y dolços de

FRANCESCH BOVE

Carrer de l'Uniò, 18 (CASA PALLEJÁ)

TARRAGONA

Gabinet y Clínica Dental

DE
A. PONS ICART

ST. AGUSTI, NÚM. 21, PIS SEGON, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genives.

Extracció de dents, caixals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, employmaduras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totes classes.

Gran fàbrica de braguers
34, Uniò, 24

Herniados (TRENCATS)

Aquest establiment compta ab los avensos més moderns y pràctichs que la ciència requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdics.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trencadures.

Grans existencies en braguerets de goma pera la curació radical de las trencadures congènites y adquirides de l'infància y tot lo concernent a Cirurjía y a Ortopedia.

Casa recomenada per tots los seyors metges que han tingut ocasió de coneixela, tant per los gèneros de son catálech com per los preus reduits.

PERE MONTSERRAT, Uniò, 34.—TARRAGONA

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los compleixos especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organio-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.

Despullas, tercerilla, etz., grans lleugums, etz.

COMISSIONS Y REPRESENTACIONS

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.—TARRAGONA

Joan Ruiz y Porta
Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2.º—TARRAGONA

Lo Camp de Tarragona
SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Mendez Nuñez, 6

Tarragona, trimestre.....	1'50 ptas.
Fòra.....	1'50 >
Extranger.....	2'00 >
Número d'avuy.....	0'10 >

Anuncis a preus reduits

GIOI**TIFFANY****OTVI****Drogueria Plana****Antiga casa Figueras****Farmacia Plana****al costat de l'antiga****CASA FIGUERAS****Real, 6.—TARRAGONA****Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Compleix assortit de medicació pera curas antisèptiques.—Especialitat en medicaments i extrangeres.****Aygues minero-medicinals****TARRAGONA****Serveys de la Compania Trasatlàntica****Línies de Cuba y Méjico.—Lo dia 17 de Maig sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña, lo vapor **Alfonso XIII**, pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costaafirma y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.****Línies de Nova York, Cuba y Méjico.—Lo dia 26 de Maig sortirà de Barcelona, lo 28 de Málaga y'l 29 de Càdiz, lo vapor **León XIII**, directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.****Línies de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Juny sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Càdiz, lo vapor **Montevideo**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admeten passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combinacions pera'l ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, pera qualis ports admetsen passatge y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. Admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanta y Camaná ab trasbord a Curaçao.****Línies de Filipinas.—Lo dia 21 de Maig sortirà de Barcelona, havent fet les escales intermitjents lo vapor **Alicante**, directament pera Port-Said, Suez, Colom, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental de Afrika, de l'India, Iava, Sumatra, China, Japó y Australia.****Línies de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Juny sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Càdiz, lo vapor **Catalunya**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.****Línies de Canàries.—Lo dia 17 de Maig sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Càdiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas y Santa Cruz de Tenerife, y a la Costa de Tenerife.****Línies de Fernando Pòo.—Lo dia 25 de Maig sortirà de Barcelona, lo 26 de Cádiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Pòo, ab escales a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Africa y Golf de Guinea.****Línies de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dilluns, dimecres y divendres. Per a més informes dirigir-se a son agent **D. EMILI BORRÀS**.****Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada per tendre, fresca y esculpidà del taronger agre y's vend en botellas de 1/4 de litre al preu d'una pessa.****A l'engrès importants descomptes. Farmacia y Laboratori de A. Serra-Riera.****A la menuda: Farmacia del Centre.—Tarragona.—Demana'r AIGUA NAF SERRA**

Aigua naf SERRA